

1 czerwca 2022 r.

**Komunikat ws. stosowania wyłączenia z art. 6 pkt 11 ustawy o usługach płatniczych
(aktualizacja)**

Zgodnie z art. 6 pkt 11 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych¹ (dalej: u.u.p.) przepisów tej ustawy nie stosuje się do działalności polegającej na **świadczeniu usług opartych na instrumentach płatniczych**, które można wykorzystywać jedynie w **ograniczony sposób** i które spełniają **co najmniej jeden** z poniższych warunków:

- 1) służą posiadaczowi do nabywania towarów lub usług wyłącznie w placówkach wydawców tych instrumentów (art. 6 pkt 11 lit. a) u.u.p.), lub
- 2) służą posiadaczowi do nabywania towarów lub usług w ramach ograniczonej sieci podmiotów związanych umową handlową bezpośrednio z zawodowym wydawcą tych instrumentów (art. 6 pkt 11 lit. a) u.u.p.; **ograniczona sieć akceptacji**), lub
- 3) służą posiadaczowi do nabywania bardzo ograniczonego zakresu towarów lub usług (art. 6 pkt 11 lit. b) u.u.p.; **ograniczony asortyment towarów lub rodzaj usług**), lub
- 4) mogą być używane wyłącznie w jednym państwie członkowskim, jeżeli instrumenty takie są dostarczane na wniosek przedsiębiorcy lub jednostki sektora finansów publicznych, są regulowane ze względu na określone cele społeczne lub podatkowe przez krajowy lub samorządowy organ administracji publicznej i służą do nabycia określonych towarów lub usług od dostawców związanych z wydawcą umową handlową (art. 6 pkt 11 lit. c) u.u.p.).

Zgodnie z art. 6c ust. 1 u.u.p., podmiot prowadzący działalność polegającą na świadczeniu usług, o których mowa w art. 6 pkt 11 lit. a) i b) u.u.p. (w szczególności wydawca instrumentu płatniczego), w przypadku gdy całkowita wartość transakcji płatniczych dokonanych w ramach tego typu działalności podczas **ostatnich 12 miesięcy przekracza 1 mln euro**², jest zobowiązany do:

- 1) przekazania Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) stosownego **powiadomienia** oraz
- 2) przedłożenia, wraz z tym powiadomieniem, **opisu oferowanych usług** ze wskazaniem **podstawy prawnej** (art. 6 pkt 11 lit. a) albo b) u.u.p.) zastosowanego wyłączenia (oceny, którą podstawę prawną należy zastosować, dokonuje podmiot składający powiadomienie).

Powiadomienie, o którym mowa w art. 6c ust. 1 u.u.p., powinno zostać złożone **w terminie 14 dni od końca miesiąca, w którym nastąpiło przekroczenie** kwoty 1 mln euro.

¹ https://isap.sejm.gov.pl/ustawa_o_uslugach_platniczych

² Równowartość w walucie polskiej kwoty 1 mln euro należy ustalić przy zastosowaniu kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski (<http://www.nbp.pl/kursy.html>), obowiązującego w ostatnim roboczym dniu miesiąca, w którym nastąpiło przekroczenie tej kwoty.

Od dnia **1 czerwca 2022 r.**, w odniesieniu do wyłączenia ograniczonej sieci oraz powiadomienia, o którym mowa w art. 6c ust. 1 u.u.p., zastosowanie mają **Wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego z dnia 24 lutego 2022 r. (EBA/GL/2022/02) dotyczące wyłączenia z tytułu ograniczonej sieci zgodnego z drugą dyrektywą w sprawie usług płatniczych (PSD2)**³(Wytyczne LNE). Wytyczne te szczegółowo określają zasady stosowania wyłączenia ograniczonej sieci oraz informacje dotyczące procedury składania do właściwych organów nadzoru powiadomień w zakresie korzystania z tego wyłączenia (art. 6c ust. 1 u.u.p.).

Kluczowe kwestie określone w Wytycznych LNE, które KNF uwzględnia w ramach dokonywania oceny, czy dana działalność spełnia kryteria dotyczące wyłączenia ograniczonej sieci:

I. Szczególny instrument płatniczy

- Wyłączeniu organicznej sieci podlegać mogą instrumenty płatnicze, które spełniają definicję określoną w art. 2 pkt 10 u.u.p.⁴ (Wytyczna 1.1).
- Instrumenty płatnicze objęte wyłączeniem ograniczonej sieci mogą być wykorzystywane do dokonywania płatności za towary i usługi zarówno fizyczne, jak i cyfrowe (Wytyczna 1.2).
- Wydawca instrumentu płatniczego, który świadczy usługi w ramach wyłączenia ograniczonej sieci powinien zapewniać, że wdrożył oraz stosuje odpowiednie **rozwiązania techniczne oraz umowne** (szczególnie w relacji z klientami – użytkownikami instrumentów płatniczych objętych wyłączeniem), które ograniczają możliwość wykorzystywania wydawanego przez niego instrumentu płatniczego (Wytyczna 1.4), w szczególności w odniesieniu do:
 - sieci dostawców i usług, w ramach której można korzystać z danego instrumentu płatniczego (Wytyczna 1.5 lit. a),
 - zakresu towarów i usług, które można nabyć za pomocą danego instrumentu płatniczego (Wytyczna 1.5 lit. b).

³ https://www.eba.europa.eu/Wytyczne_LNE

⁴ **Instrument płatniczy** został zdefiniowany w przepisie art. 2 pkt 10) u.u.p. Zgodnie z tym przepisem *jest to zindywidualizowane urządzenie lub uzgodniony przez użytkownika usługi płatniczej i dostawcę tej usługi zbiór procedur, wykorzystywane przez użytkownika do złożenia zlecenia płatniczego*. Instrumentem płatniczym mogą być w szczególności: **karty płatnicze**, w tym karty debetowe, kredytowe, czy tzw. karty przedpłacone, różnego rodzaju **karty wirtualne**, **aplikacje mobilne** posiadające funkcjonalność inicjowania transakcji płatniczych.

Zleceniem płatniczym jest oświadczenie płatnika lub odbiorcy płatności skierowane do jego dostawcy zawierające polecenie wykonania transakcji płatniczej, tj. transferu środków pieniężnych, będących w posiadaniu użytkownika (odpowiednie definicje zawiera przepis art. 2 pkt 36 oraz art. 2 pkt 29 u.u.p.). Przykładem wykorzystania instrumentu płatniczego do złożenia zlecenia płatniczego jest płatność przy wykorzystaniu karty płatniczej, polegająca na zbliżeniu przez płatnika jego karty płatniczej do aktywowanego przez odbiorcę płatności terminala płatniczego i ewentualnie autoryzacja transakcji poprzez wprowadzenie kodu PIN.

- Wydawca instrumentów płatniczych może wydawać więcej niż jeden instrument płatniczy objęty przedmiotowym wyłączeniem, jednak każdy z nich musi spełniać wymogi określone w przepisach u.u.p. oraz Wytycznych LNE (Wytyczna 1.8).
- Pojedynczy instrument płatniczy nie może być przedmiotem więcej niż jednego wyłączenia, o którym mowa w art. 6 u.u.p., w tym nie może być objęty różnymi rodzajami wyłączenia ograniczonej sieci, które wymienione zostały powyżej, tj. w pkt 1-4 (Wytyczna 1.11).
- Wyłączenie ograniczonej sieci może mieć zastosowanie również wobec wydawcy mającego siedzibę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli użytkownikami wydawanych przez niego instrumentów płatniczych są osoby zamieszkujące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Wytyczna 1.12).
- Instrument płatniczy umożliwiający dokonywanie płatności wyłącznie w pomieszczeniach fizycznych (punktach stacjonarnych) nie powinny być wykorzystywane do dokonywania płatności on-line (Wytyczna 3.1).

II. Ograniczona sieć dostawców towarów lub usług

- Weryfikacja i ocena, czy korzystanie z danego instrumentu płatniczego dokonywane jest wyłącznie w ramach ograniczonej sieci dokonywana jest ze szczególnym uwzględnieniem **podstawowych kryteriów** dotyczących:
 - **bezpośredniego, lub za pośrednictwem osoby trzeciej, zawarcia umowy o akceptację** transakcji płatniczych dokonywanych instrumentem płatniczym przez wydawcę tego instrumentu oraz każdego akceptanta działającego w ramach ograniczonej sieci (Wytyczna 2.1 lit. a) oraz Wytyczna 2.6),
 - **maksymalnej liczby** dostawców towarów i usług, którzy przyjmować będą płatności dokonywane danym instrumentem w ramach ograniczonej sieci (Wytyczna 2.1 lit. b),
 - **wspólnej marki** towarów lub usług charakteryzującej ograniczoną sieć, posiadającej stosowny przekaz wizualny, który kierowany jest do użytkowników instrumentu płatniczego (Wytyczna 2.1 lit. c).
- **Dodatkowe kryteria** brane pod uwagę w ramach oceny czy spełniony jest wymóg organicznej sieci dotyczą:
 - **obszaru geograficznego** w zakresie, którego dostarczane są towary lub usługi za które można dokonać zapłaty przy użyciu instrumentu płatniczego objętego wyłączeniem (Wytyczna 2.2 lit. a),
 - **wolumenu i wartości transakcji** realizowanych (planowanych) przy użyciu danego instrumentu płatniczego, w ciągu roku (Wytyczna 2.2 lit. b),
 - **maksymalnej kwoty**, na jaką pojedynczy instrument płatniczy może opiewać/zostać zasilony (Wytyczna 2.2 lit. c),

- **maksymalną liczbę instrumentów płatniczych** objętych wyłączeniem jakie zostaną wydane przez danego wydawcę (Wytyczna 2.2 lit. d),
- **zidentyfikowanych ryzyk**, na jakie mogą być narażeni użytkownicy instrumentów płatniczych objętych wyłączeniem (Wytyczna 2.2 lit. e).
- Ograniczona sieć może obejmować wyłącznie sklepy stacjonarne, wyłącznie sklepy internetowe albo zarówno sklepy internetowe, jak i stacjonarne (Wytyczna 2.3).
- Pojedynczy instrument płatniczy objęty wyłączeniem ograniczonej sieci nie może być wykorzystywany w ramach różnych ograniczonych sieci dostawców towarów lub usług (zasada: jeden instrument – jedna ograniczona sieć; Wytyczna 2.5).

III. Ograniczony asortyment towarów lub usług

- Instrument płatniczy może zostać objęty wyłączeniem w zakresie ograniczonego asortymentu, jeżeli jest on wykorzystywany do nabywania bardzo ograniczonego asortymentu towarów lub usług, które są ze sobą **funkcjonalnie powiązane** (istnieje funkcjonalny związek pomiędzy towarami lub usługami, które można nabyć za pomocą tego instrumentu; Wytyczna 4.1).
- Wydawca instrumentu płatniczego objętego wyłączeniem w zakresie ograniczonego asortymentu powinien określić wspólną kategorię towarów lub usług oraz opisać istniejący pomiędzy nimi związek funkcjonalny (Wytyczna 4.2).
- Weryfikacja i ocena, czy dany instrument płatniczy wykorzystywany jest wyłącznie do dokonywania płatności za ograniczony asortyment towarów lub usług przeprowadzana jest ze szczególnym uwzględnieniem **kryteriów** dotyczących:
 - **wolumenu i wartości transakcji płatniczych** realizowanych (planowanych) przy użyciu danego instrumentu płatniczego, w ciągu roku (Wytyczna 4.4 lit. a)
 - **maksymalnej kwoty**, na jaką pojedynczy instrument płatniczy może opiewać/zostać zasilony (Wytyczna 4.4. lit. b),
 - **maksymalnej liczby instrumentów płatniczych** objętych wyłączeniem, jakie zostaną wydane przez danego wydawcę (Wytyczna 4.4. lit. c),
 - **zidentyfikowanych ryzyk**, na jakie mogą być narażeni użytkownicy instrumentów objętych wyłączeniem (Wytyczna 4.4. lit. d).

IV. Podmioty nadzorowane

- Dostawcy usług płatniczych, o których mowa w art. 4 ust. 2 u.u.p., mogą świadczyć usługi oparte na instrumentach płatniczych objętych wyłączeniem ograniczonej sieci (Wytyczna 5.1).
- Dostawcy usług płatniczych korzystający z wyłączenia ograniczonej sieci powinni wprowadzić i stosować rozwiązania pozwalające na jasne i precyzyjne rozróżnienie usług płatniczych lub usług w zakresie emisji pieniądza elektronicznego od usług

świadczonych w ramach wyłączenia. W szczególności powinni oni zapewnić istnienie jasnego i łatwo rozpoznawalnego **przekazu wizualnego** pozwalającego na dokonanie tego rozróżnienia (Wytyczna 5.2).

- Dostawcy usług płatniczych powinni w sposób jasny i prosty informować użytkowników instrumentu objętego wyłączeniem ograniczonej sieci, że świadczone przy użyciu tego instrumentu usługi nie podlegają regulacji przepisów u.u.p. i nie są objęte nadzorem KNF, w szczególności nie są one objęte ochroną interesów i środków użytkownika, którą przewidują przepisy u.u.p. (Wytyczna 5.3).

V. Powiadomienie KNF

- Powiadomienie, o którym mowa w art. 6c ust. 1 u.u.p., powinni złożyć wszyscy wydawcy, którzy oferują instrumenty płatnicze objęte wyłączeniem użytkownikom zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (rezydentom; Wytyczna 6.1).
- Powiadomienie powinno być złożone do KNF w przypadku, gdy całkowita wartość transakcji płatniczych realizowanych instrumentem płatniczym objętym wyłączeniem **przekracza kwotę 1 mln euro**, nawet w przypadku gdy przekroczenie to nastąpiło w okresie krótszym niż 12 miesięcy (Wytyczna 6.2).
- Próg wartości transakcji w wysokości 1 mln euro należy odnosić do łącznej wartości wszystkich transakcji płatniczych wykonanych wszystkimi instrumentami płatniczymi objętymi wyłączeniem wydawanymi przez danego wydawcę (suma wszystkich transakcji; Wytyczna 6.8).
- Zgodnie z przepisami u.u.p. powiadomienie zawierać powinno:
 - 1) dane dotyczące podmiotu składającego powiadomienie:
 - imię i nazwisko albo nazwę (firmę),
 - numer w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, o ile podmiot taki numer posiada, oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP),
 - miejsce zamieszkania i adres albo siedzibę i adres oraz adres głównego miejsca wykonywania działalności;
 - 2) opis świadczonych przez dany podmiot usług wypełniających w ocenie podmiotu przekazującego powiadomienie znamiona wyłączenia, o którym mowa w art. 6 pkt 11 lit. a) albo b) u.u.p.;
 - 3) wskazanie podstawy prawnej, zgodnie z którą dany podmiot uznał, że świadczone przez niego usługi podlegają wyłączeniu (art. 6 pkt 11 lit. a) albo lit. b) u.u.p.).
- Opis działalności objętej wyłączeniem, który wydawca przedstawia w powiadomieniu powinien zawierać:
 - wskazanie, czy towary lub usługi, które można nabyć danym instrumentem płatniczym, mają postać fizyczną czy cyfrową (Wytyczna 6.4 lit. a),

- listę innych państw członkowskich (Unii Europejskiej oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego), w których wydawca ten korzysta z wyłączenia ograniczonej sieci (Wytyczna 6.4 lit. b),
- wszelkie inne informacje umożliwiające dokonanie weryfikacji i oceny powiadomienia w zakresie zgodności z Wytycznymi LNE (Wytyczna 6.4 lit. c).
- Powiadomienie powinno być składane **wyłącznie raz**. Ponowne złożenie powiadomienia wymagane jest wówczas, gdy **istotnej zmianie uległy dane lub informacje** dotyczące wydawcy lub instrumentu płatniczego (Wytyczna 6.5 i 6.6). Istotne zmiany obejmować mogą w szczególności sytuacje, gdy:
 - wydawca zaprzestał świadczenia usług objętych wyłączeniem,
 - planowane jest zwiększenie liczby dostawców towarów lub usług akceptujących dany instrument płatniczych w ramach ograniczonej sieci,
 - wydawca zamierza rozszerzyć obszar geograficzny dostawy towarów lub usług,
 - wydawca planuje skorzystać z wyłączenia ograniczonej sieci w odniesieniu do instrumentu płatniczego, który nie został objęty poprzednim powiadomieniem,
 - wydawca planuje zmienić kategorię ograniczonego asortymentu towarów lub usług, które można nabywać danym instrumentem płatniczym.

Zgodnie z przepisem art. 139 ust. 1 i 2 u.u.p. podmiot składający powiadomienie zobowiązany jest zapewnić zgodność danych zawartych w stosownym rejestrze prowadzonym przez KNF⁵ ze stanem faktycznym oraz poinformować o każdej zmianie danych objętych wpisem do rejestru, nie później niż **w terminie 14 dni** od dnia uzyskania informacji o ich zmianie.

⁵ Rejestr, o którym mowa w art. 4 ust. 3 u.u.p., tj. rejestr podmiotów wykonujących działalność określoną w art. 6 pkt 11 lit. a) lub b) u.u.p.; <https://e-rup.knf.gov.pl/>

W jaki sposób złożyć powiadomienie?

Powiadomienie należy przekazać **w formie pisemnej papierowej lub elektronicznej** (podpisanej, imieniem i nazwiskiem, odręcznie lub kwalifikowanym podpisem elektronicznym, przez osoby umocowane do reprezentowania danego podmiotu, ze wskazaniem pełnionej przez te osoby funkcji⁶).

Powiadomienie można przekazać:

- 1) za pomocą Elektronicznej Skrzynki Podawczej UKNF (ePUAP):
/2447pvjake/SkrytkaESP;
- 2) za pośrednictwem poczty na adres korespondencyjny:
Komisja Nadzoru Finansowego
ul. Piękna 20
00-549 Warszawa
skr. poczt. 419
- 3) osobiście – w biurze podawczym KNF czynnym w godz. 8:15-16:15, pod adresem:
Komisja Nadzoru Finansowego
ul. Piękna 20
00-549 Warszawa

Formularz powiadomienia dostępny jest pod linkiem:

https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Powiadomienie_art_6_pkt_11-uup.docx

Skorzystanie z formularza jest dobrowolne.

⁶ W przypadku, gdy powiadomienie składane będzie przez pełnomocnika, należy dołączyć dokument stwierdzający udzielenie pełnomocnictwa wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej i dokumentem potwierdzającym uprawnienie do udzielenia takiego pełnomocnictwa.